

การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

The Use of Inquiry-based Learning Approach and Questioning Technique Developing Learning Achievement and Critical Thinking in Social Studies, Religion, and Culture Learning Areas of Prathomsuksa 5 Students

ทิพวรรณ อินแก้ว¹

สุตาพร ปัญญาพุกษ²

นพพร ธนชัยขันธ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 29 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ โดยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม จำนวน 6 แผน 15 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าเฉลี่ยร้อยละ และการทดสอบสมมุติฐาน t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: thip_inkaew@hotmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3. เจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมมีค่าเฉลี่ย 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.48 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ เทคนิคการใช้คำถาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์

Abstract

The objectives of this study were to compare pre- and post-learning achievements in the use of inquiry-based learning approach and questioning technique, to compare critical thinking ability of prathomsuksa 5 students at Banmaekham School (Prachanukhor) before and after implementing inquiry-based learning approach and questioning technique, and to examine students' attitude towards the inquiry-based learning approach and questioning technique. Purposive sampling were 29 prathomsuksa 5 students from Banmaekham School (Prachanukhor) under Chiang Rai Primary Education Service Area Office 3 in their 2nd semester of academic year 2016.

The research instruments were 6 learning management plans on the topic of Reconciliation and Harmony by using inquiry-based learning approach and questioning technique that covered 15 hours, achievement test, critical thinking test, and attitude test questionnaire. The data analysis employed efficiency calculation using $E1 / E2$ formula, mean (), standard deviation (S.D.), percentage, and t-test.

The results showed that:

1. The learning achievement of prathomsuksa 5 students at Banmaekham School (Prachanukhor) in the class taught by using inquiry-based approach and questioning technique indicated that the post-test score was higher than that of the pre-test at the significance level of .01.

2. The critical thinking ability of prathomsuksa 5 students at Banmaekham School (Prachanukhor) in the class taught by using inquiry-based learning approach and questioning technique revealed that the post-test score was higher than that of the pre-test at the significance level of .01.

3. The investigation of students' attitude towards the use of inquiry-based learning approach and questioning technique, in overall, showed that the mean score was 4.65 and the standard deviation was 0.48 that indicated the strongly agree level.

Keywords: Inquiry-based learning approach, Questioning technique, Learning

achievement, Critical thinking.

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลกโดยกำหนดสาระต่าง ๆ ได้แก่ สาระศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต สาระเศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์ สาระภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 ก : 1)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความมุ่งหวังให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะกระบวนการ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน และมีการจัดการนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการเรียนผู้เรียนควรจะได้รับพัฒนากระบวนการต่างๆ จนเกิดทักษะและกระบวนการทั้งทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ตามกระบวนการทางสังคมศาสตร์ กระบวนการสืบสอบ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการกลุ่ม ในด้านเจตคติและค่านิยม กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ รู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่มรักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนาและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ด้านการจัดการและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ เมื่อมองในภาพรวม ๆ แล้วจะพบว่า ความสำคัญของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในฐานะพลเมืองดีแล้วยังช่วยให้นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเองและสังคมได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551 :

1 - 2)

การจัดการเรียนรู้ของครูควรให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง อันจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึก
ว่า สามารถเรียนรู้ได้ และเมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จจะทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น ทำให้การ
เรียนรู้เป็นสิ่งที่ง่าย ซึ่งผู้สอนต้องเข้าใจรูปแบบการเรียนรู้และเทคนิคการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน (สมศักดิ์ สินธุระเวช, 2544 : 17) ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 54) ที่กล่าว
ไว้ว่า นักเรียนทุกคนจะมีโอกาสเก่งได้มากขึ้น การเรียนรู้จะไม่น่าเบื่อ สนุก นักเรียนอยากเรียน มีความสุข
ครูผู้สอนจะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้นักเรียน และมีความคิดว่า นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ด้วยเหตุนี้
การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า เป็น
ประโยชน์ต่อส่วนรวมต้องอาศัยความเชื่อมั่นในตนเอง ครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้น
ความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน ซึ่งคำถามก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนากระบวนการคิด ขณะเดียวกัน
การใช้คำถามก็ยังเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการดำเนินการเรียนการสอนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จใน
การเรียนรู้ โดยเฉพาะการใช้คำถามที่ดีของครูจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดระดับสูง (ประเสริฐ รุ่งนอย, 2555 : 45; อ้างอิงจาก วาสนา เจริญสอน, 2537 : 20) ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 : 74) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบการใช้คำถามเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา
กระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถ
พัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิจารณ์ สังเคราะห์ หรือประเมิน
ค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น สมศักดิ์ สินธุระเวช (2544 : 20 - 30) ได้กล่าวถึงการพัฒนาการคิดที่มีผู้
เสนอกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิด เช่น การใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ ใน
การพัฒนาทักษะการคิด การระดมพลังสมอง การสร้างภาพในความคิดผังแสดงเหตุผล แผนที่ความคิด การ
พัฒนาการคิดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เทคนิคคำถาม 5W1H (ประเสริฐ รุ่งนอย, 2555 : 45; อ้างอิง
จาก สุธีรัตน์ เลิศจตุรวิทย์, 2544 : 53) ซึ่งการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้
พัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ
พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ และจัดกระบวนการเรียนรู้ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่าง
ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการครู, 2542 : 12 - 13) จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าวมีผลทำให้ครูผู้สอน
ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองมาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ถือผู้เรียนเป็นสำคัญ (ทิตนา แคมมณี และ คนอื่น ๆ, 2545 : 113) เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้ครูผู้สอนจะ
ต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ชี้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมผู้เรียน ในการแสวงหา
ความรู้จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปสร้างสรรค์
เป็นความรู้ของตน (สกุล มูลแสดง, 2554 : 112 - 116) การจัดการเรียนรู้ด้วยการสืบเสาะหาความรู้ (5E)
เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่พัฒนา ความรู้ ความคิด ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วย
วิธีการฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผลจนค้นพบความรู้หรือ
แนวทางการแก้ปัญหาที่ถูกต้องด้วยตนเอง โดยครูตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดหาวิธีแก้ปัญหาได้เอง
และสามารถนำการแก้ปัญหานั้นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (แรมสมร อยู่สภาพ, 2541 : 54) การ

จัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค 5Es ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และช่วยให้มีพัฒนาการด้านกระบวนการการคิดที่หลากหลายติดตัวนักเรียนไปคือ วิธีการคิด กระบวนการคิด กระบวนการแสวงหาความรู้ ความสามารถในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก การจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบการสอนที่ช่วยพัฒนากระบวนการคิดระดับสูง คือ ความคิดวิจารณ์ญาณ ความคิดสร้างสรรค์และการคิดแก้ปัญหา ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะกลายเป็นลักษณะนิสัยของนักเรียนที่จบการศึกษาแล้ว เป็นบุคคลที่รู้จักคิด รู้แสวงหาความรู้ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ครูควรจัดการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อันจะทำให้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนของไทยที่ผ่านมาพบว่า ยังยึดครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน เน้นการให้ความรู้ การให้นักเรียนท่องจำเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข : 18) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แนวคิดการจัดการศึกษาตามสาระหมวด 4 เรื่อง การจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด และหลักการที่ว่าหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ (ประเวศ วะสี, 2541 : 63) จากการศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์ของการสอนองค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ปัจจุบันมีหลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมจะเน้นไปทางด้านยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการที่นักเรียนจะต้องจัดกระทำ (Acting On) ไม่ใช่เพียงรับเข้ามา (Taking In) การเรียนการสอนจำเป็นต้องเปลี่ยนแนวความคิดจากครูดำเนินการเรียนการสอน (Instruction) ไปเป็นสร้างความรู้ (Construction) แนวความคิดนี้กำลังได้รับความนิยมมาก และหากมีการปฏิบัติกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องจะเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของการสอนต่อไป

ฉะนั้นครูจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนกิจกรรมที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง คือ การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพราะแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่จุดหมายของหลักสูตรกำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 ก : 21) ซึ่งในปัจจุบันครูบางส่วนยังประสบปัญหาการสอนตามแนวทางของการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและการฝึกฝนทักษะในการสอนเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ครูผู้สอนได้ใช้หนังสือตำราเรียนเป็นหลักในการสอน มีการแยกเนื้อหาเป็นตอน ๆ ขาดการบูรณาการในเนื้อหา นอกจากนั้นครูผู้สอนขาดทักษะการใช้กระบวนการทำให้นักเรียนไม่มีทักษะการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลทำให้ผลการเรียนรู้ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ทักษะชีวิตในการดำเนินชีวิตในสังคม การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงศึกษาเทคนิคกระบวนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) และสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ถือได้ว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต้องการฝึกอบรมให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีมีประสิทธิภาพ รู้จักคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถพัฒนาเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพ

ของสังคม ตลอดจนรู้จักสิทธิและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย โดยขอบเขตของวิชา
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีสาระหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมค่อนข้างกว้าง
จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การเรียนการสอนควรให้นักเรียนมีพัฒนาความรู้เป็นระดับมโนทัศน์ ดังนั้นการ
พัฒนาการสอนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงพยายามจัดให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำ
วันของนักเรียน โดยให้ความเหมาะสมกับความถนัด ความสามารถ และความสนใจ ซึ่งนักเรียนสามารถมี
ส่วนร่วม และลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนจนเกิดความรู้ด้วยตนเอง (อิษริ
อุตมาน, 2554 : 3; อ้างอิงจาก สมนึก ปฏิพานนท์, 2546 : 5) โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบ 5E เป็น
การพัฒนากระบวนการคิด ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ออกสแกนนักเรียนได้
ฝึกคิด ฝึกสังเกต ฝึกถาม ตอบ ฝึกการสื่อสาร ฝึกเชื่อมโยงบูรณาการ ฝึกนำเสนอ ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์
ฝึกสร้างองค์ความรู้ โดยมีครูเป็นผู้กำกับควบคุม ดำเนินการให้คำปรึกษาชี้แนะช่วยเหลือให้กำลังใจ เป็นผู้
กระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างรู้อยากเห็น และสืบเสาะหาความรู้จากการถามคำถาม และพยายาม
ค้นหาคำตอบหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติ ใช้กระบวนการทาง
วิทยาศาสตร์เป็นเครื่องมือรวมทั้งครูร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียน และสร้างบรรยากาศการสืบเสาะ
หาความรู้ที่เอื้อให้นักเรียนคิดอย่างอิสระ จึงเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้จากบทบาทของครูและนักเรียนใน
การเรียนการสอนด้วยการสืบเสาะหาความรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดระดับวิเคราะห์ โดยการจัด
กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันซึ่งเป็น
ยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัด การแข่งขันทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศที่ต้องพึ่ง
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี อีกทั้งการดำเนินชีวิตของมนุษย์จะต้องเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) โดยใช้การจัด
การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้กับ
คะแนนการทดสอบก่อนเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ
(ประชานุเคราะห์) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อน
และหลังการจัดการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับครูในการเลือกใช้วิธีสอน เทคนิค กระบวนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์)
3. เป็นแนวทางที่จะพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับสูงต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามหลังเรียนมีระดับเห็นด้วยขึ้นไปโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มีค่าเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าเท่ากับ 0.48 ซึ่งอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยทดลองการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม จำนวน 15 ชั่วโมง
3. ระยะเวลาดำเนินการศึกษาค้นคว้า การวิจัยครั้งนี้ใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559
4. ตัวแปร
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม
 - 4.2 ตัวแปรตาม มี 3 ตัวแปร ได้แก่
 - 4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 4.2.2 การคิดวิเคราะห์
 - 4.2.3 เจตคติต่อการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 29 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ โดยจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม จำนวน 15 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00
3. แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00
4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแบบของ Likert จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ เท่ากับ 0.77

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน และวิธีประเมินผลการเรียนรู้
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการสอนด้วยตนเอง มีเนื้อหา คือ สารที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ จำนวน 6 แผน จำนวน 15 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีนักเรียนทั้งหมด 29 คน พร้อมทั้งทำการประเมินการคิดวิเคราะห์โดยใช้แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 ครั้ง
4. เมื่อสอนครบ 15 ชั่วโมงแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
5. ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การจัดทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 70/70 โดยยึดเกณฑ์ในการพิจารณาจากเนื้อหาวิชาที่ค่อนข้างยากและจากการวิเคราะห์ผู้เรียน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจากการทำการกิจกรรม หาค่าเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบคะแนนจากการทดสอบตามแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังจากการจดกิจกรรม หาค่าเฉลี่ยร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การวิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายแล้วนำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียงและสรุปผลโดยการพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจากการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลการเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อนและหลังการเรียน พบว่า นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เมื่อพิจารณาแยกแต่ละด้าน พบว่า ด้านเนื้อหาวิชามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.47 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.48 ด้านผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.47 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.48 ซึ่งแต่ละด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

การอภิปรายผล

1. ผลเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระหว่างก่อนและหลังการพัฒนา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ โดยการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ได้ดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบแบบแผน อีกทั้งได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และได้นำไปทดลองใช้ก่อนนำมาใช้จริงและมีการปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมและมีคุณภาพตามเกณฑ์ และจากกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบที่มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546 : 219 - 221) ประกอบด้วย 1 ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 2 ขั้นการสำรวจและค้นหา (Exploration) 3 ขั้นอธิบายและลงข้อ

สรุป (Explanation) 4) ขยายความรู้ (Elaboration) และ 5) ประเมินความรู้ (Evaluation) อีกทั้งมีการใช้เทคนิคการใช้คำถาม 5W1H (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2549 : 95 - 97) กล่าวว่า การตอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับ “ความสงสัยใคร่รู้” ของผู้ถามเมื่อเห็นสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วอยากรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นมากในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใหม่ ๆ ความเข้าใจใหม่ ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการอธิบาย การประเมิน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจที่รอบคอบมากขึ้น จึงมีพัฒนาการทางความคิด ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดเชิงลึกคิดอย่างละเอียด เพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบการคิดวิเคราะห์จะช่วยให้เห็นปัญหา ทำความเข้าใจปัญหา และจะสามารถแก้ปัญหาได้ จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีการพัฒนาที่สูงขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทวน เลิศเดชะ (2550 : 68) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ นิรดา ปัตนวงค์ (2552 : 116-117) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) 10.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.24 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 16.80 ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.95 ส่วนผลการทดสอบที (t-test) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ อชิระ อุตมาน (2554 : 81) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5E ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5E มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 23.96 คิดเป็นร้อยละ 79.87 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ประเสริฐ รุ่งน้อย (2555 : 78) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน ตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่คำ (ประชานุเคราะห์) โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อันเนื่องมาจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เรามีความปรองดองสมานฉันท์ มีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามมีความเหมาะสมกับนักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองได้ มีอิสระในการเรียน และมีส่วนร่วมในการจัดการ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สามารถคิดเป็น

ความเป็นและแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองซึ่งสอดคล้องกับ วันเพ็ญ วรรณโณ (2544 : 52) กล่าวว่า การสอน
 สืบเสาะหาความรู้เป็นการสอนที่ช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้
 ความคิดหาเหตุผลจนค้นพบหรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้คำถามสามารถ
 ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความคิด รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะมีเหตุผลสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง
 ซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 21 - 22) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบ
 ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไรมีองค์ประกอบอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร
 เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร โดยใช้เทคนิคการตั้งคำถามอยู่ในขอบข่าย “5 W 1H” เพื่อนำไปสู่การค้นพบ
 หาความจริงทุกแง่มุม โดยตั้งคำถาม ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When)
 อย่างไร (How) เพราะเหตุใด (Why) ทำไม การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้
 คำถามทำให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ มีการแยกแยะเนื้อหาออกเป็นส่วน ๆ ขณะการจัด
 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนรู้ความเป็นเหตุเป็นผล ลำดับความต่อเนื่อง จัดระบบความคิดความเข้าใจ
 ได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทยา สัตย์เชื้อ (2552 : 55) ได้ศึกษาผลการสอนที่เน้นการคิด
 วิเคราะห์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า ด้านการคิดวิเคราะห์
 สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่
 กำหนด คือ ร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 79.17 ของนักเรียนทั้งหมดผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ผลการศึกษาเจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานในการเรียน ทำให้เจตคติสูงขึ้น เพราะเป็นความรู้สึกนึกคิดทำที่เห็นชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ความชอบ หรือไม่ชอบ ซึ่งความคิดเห็นนั้นเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นเฉพาะบุคคล จนเกิดความพร้อมที่จะแสดงออกไปในทางที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ผ่องศรี หวานเสียง (2547 : 57) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า หมายถึง ทำที่ ความรู้สึกที่เอนเอียงไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งหลังจากที่บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์นั้น ๆ หรือเป็นความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่งทั้งด้านดีและไม่ดี หรืออาจเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคล เช่น รัก เกลียด กลัว ไม่พอใจ จากเหตุผลดังกล่าวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียน ผู้เรียนมีโอกาสดูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าทางการเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดุลยศักดิ์ หมดหมั่น (2550 : 66) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนโดยวิธีศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองวิชาสังคมศึกษาพื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า เจตคติของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสูงกว่าวิธีการสอนตามคู่มือ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนที่ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ครูควรศึกษารายละเอียดของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามอย่างละเอียด เพื่อให้เกิดความเข้าใจเสียก่อน เพื่อจะทำให้การนำไปใช้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนต่อไป
2. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม ครูควรทำหน้าที่เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา กระตุ้นเสริมแรง และให้กำลังใจนักเรียน
3. ครูผู้สอนลดบทบาทในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจตรวจสอบ ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความคิดรวบยอด
4. การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามควรให้เวลากับผู้เรียนในการซักถาม
5. การใช้คำถามในการถามควรเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ได้คำตอบหลายอย่างในการสร้างข้อมูลที่เป็นเหตุและเป็นผล และควรให้เด็กฝึกตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการ
6. ในการประเมินการคิดวิเคราะห์อาจมีเครื่องมือวัดเพิ่มเติม เช่น แบบสังเกตพฤติกรรมในขณะที่เรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สาระวิทยาศาสตร์ ภาษาไทย หรือบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามในระดับชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ที่มีบริบทเดียวกันเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างต่อเนื่อง
3. ควรศึกษาร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เช่น การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้การเปรียบเทียบกับโครงงาน การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับรูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียน

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2545 ก). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2545 ข). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- _____. (2551 ก). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

- _____. (2551 ข). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย.
- ฉันทยา สัตย์เชื้อ. (2552). ผลการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว สารการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นกลุ่ม. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- ทิตนา แชมมณี และ คนอื่น ๆ. (2545). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- นิรดา ปัตนวงษ์. (2552). การเปรียบเทียบผลการใช้วิธีสอนโดยการใช้ปัญหาเป็นฐานกับวิธีสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- ประพนธ์ เลิศเดชะ. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้กับการสอนแบบปกติ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์.
- ประเวศ วะสี. (2541). ปฏิรูปการศึกษา-ยกเครื่องทางปัญญา : ทางรอดจากหายนะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- ประเสริฐ รุ่งน้อย. (2555). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. กำแพงเพชร.
- ผ่องศรี หวานเสียง. (2547). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นกระบวนการเรียนแบบซิปปา เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าสัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- แรมสมร อยู่สภาพ. (2541). เทคนิคและวิธีการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ วรรณโสม. (2544). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สกุล มูลแสดง. (2554). สัมมนาการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันฯ
- สมศักดิ์ สินธุระเวช. (2544). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551).

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. (2545). การเรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

อชิระ อุตมาน. (2554). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5E. วารสารศึกษาศาสตร์,
5(3), 162-168.

อดุลยศักดิ์ หมัดหมั่น. (2550). การศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนโดยวิธีการศึกษาค้นคว้า

ด้วยตนเอง วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา.